

REGERINGEN

Socialdepartementet

Regeringsbeslut

I:3

2012-05-24

S2012/3010/FS
(delvis)

Statens beredning för medicinsk
utvärdering
Box 3657
103 59 Stockholm

Uppdrag att föreslå hur ett nationellt Hälsobibliotek ska inrättas

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) i uppdrag att föreslå hur ett webbaserat nationellt hälsobibliotek som är tillgängligt för hela hälso- och sjukvården, tandvården och den kommunala vården och omsorgen ska inrättas. Såväl offentliga som privata aktörer ska få tillgång till och sökmöjlighet i biblioteket. Hälsobiblioteket ska utformas så att det blir enkelt och tilltalande att använda.

Uppdraget innebär att lämna förslag till ett bibliotek som i ett första steg vänder sig till hälso- och sjukvårdspersonal. Förslaget ska dock också innehålla en undersökning av de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för att bygga ut hälsobiblioteket så att personal i den kommunala vården och omsorgen, tandvården, patienter, närstående och allmänheten också ska kunna få tillgång till hela eller delar av hälsobiblioteket. I uppdraget ingår också att SBU ska undersöka möjligheterna att inkludera källor som handlar om förebyggande insatser på individnivå och som vårdpersonalen ansvarar för. I uppdraget ingår vidare att överväga och redovisa potentiella utvecklingsområden som exempelvis att utvidga tillgången till biblioteket till apotekspersonal och till personer som arbetar med folkhälsoinsatser på grupp- eller samhällsnivå. SBU ska redovisa vilka steg och vägval som behöver respektive kan vidtas, vilka konsekvenser de medför samt i vilken ordning och inom vilka tidsramar biblioteket kan tillgängliggöras för olika målgrupper. En fråga som också ska belysas i uppdraget är vilka möjligheter till regionala anpassningar av hälsobiblioteket som finns.

I uppdraget ingår att redovisa vilka kostnader som beräknas uppkomma när ett hälsobibliotek ska inrättas. SBU ska också redovisa kostnaderna för olika alternativa utformningar av biblioteket, bl.a. beroende på vilka källor som föreslås ingå, vilka grupper som föreslås ska få tillgång till och sökmöjligheter i källorna samt vilka säkerhets- och behörighetslösningar som bedöms nödvändiga. I uppdraget ingår också att inventera vilka

kostnader huvudmännen och andra berörda aktörer har i dag för upphandling av bl.a. licenser, beslutsstöd och liknande som är relaterat till tillhandahållande av kunskapsstöd i vården, och vilka möjligheter till samfinansiering som finns. SBU ska också redovisa vilka övriga verksamhetsmässiga och personella konsekvenser förslaget kommer att medföra. SBU ska också föreslå vem som ska vara huvudman för biblioteket samt vilka överväganden som ligger till grund för förslaget. I denna del är det viktigt att belysa hur berörda myndigheter och organisationer ska samverka när det gäller utvecklingen av biblioteket.

SBU ska ingå avtal om tekniskt konsultstöd för analyserna i uppdraget och för vad som i övrigt krävs för genomförande av uppdraget.

Uppdraget ska genomföras i dialog med Socialstyrelsen, Statens folkhälsoinstitut, Sveriges Kommuner och Landsting, Apotekens Service AB, företrädare för huvudmän, professionerna och med eventuella andra aktörer som SBU bedömer nödvändiga.

För genomförande av uppdraget tilldelas SBU 2 900 000 kronor från anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 14 Patientsäkerhet, inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2012. Kammarkollegiet ska utbetala medlen 2012 engångsvis efter rekvisition. Rekvisitionen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har. Medel som inte har utnyttjats av SBU vid projekttidens slut ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2013. Om de avsatta medlen inte är tillräckliga får SBU använda medel från förvaltningsanslaget för att slutföra uppdraget.

SBU ska fortlöpande redovisa hur arbetet fortskrider till Regeringskansliet (Socialdepartementet) och uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 april 2013. Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Regeringen bedömer att såväl utvecklingen inom den medicinska vetenskapen som de ständigt ökande möjligheterna att behandla sjukdomar medför ett allt större behov av att förenkla tillgången till och sökbarheten för sådan information för personal inom hälso- och sjukvården och den kommunala vården och omsorgen och i förlängningen också för patienter, brukare, anhöriga och allmänheten.

Olika sätt att samla och strukturera praktiskt användbar, enkelt sökbar vetenskapligt grundad kunskap inom hela hälso- och sjukvården och socialtjänsten har diskuterats länge och flera initiativ i frågan har tagits av olika aktörer.

Socialstyrelsen fick 2009 i uppdrag av regeringen att ta fram en webbportal som syftar till att strukturera den relevanta kunskap som redan finns inom psykiatriområdet samt den kunskap som successivt erhålls inom ramen för psykiatrisatsningens olika projekt. Det kan avse utveckling av modeller och metoder, riktlinjer, kvalitetsregister, forskningsresultat, kunskapsöversikter och utbildningar m.m. Portalen utvidgades sedan också till att omfatta äldreområdet. Enligt uppdraget ska webbportalen kunna fungera som en kunskapsbas för aktuell och relevant kunskap av god kvalitet samt som ett pedagogiskt upplagt verktyg för att stödja arbetsgivarnas implementering av denna kunskap. Portalen ska vända sig till personal på alla nivåer och oavsett organisatorisk tillhörighet.

Portalerna ska ta sin utgångspunkt i den ordning som gäller för kompetensutveckling inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten, dvs. att utbildning och fortbildning av personal är en ständigt pågående process där varje arbetsgivare har och förutsätts ta ansvar för sin personal och dess kompetensutveckling. Portalerna, som benämns Kunskapsguiden, är nu inrättad hos Socialstyrelsen.

Under 2011 tog Inera AB på uppdrag av Centrum för eHälsa i samverkan (CeHis) fram en förstudie om hur ett webbaserat nationellt hälsobibliotek för hälso- och sjukvårdspersonal skulle kunna se ut. Syftet med uppdraget var att lämna förslag till hur ett nationellt hälsobibliotek skulle kunna upprättas. Enligt uppdragsbeskrivningen skulle hälsobiblioteket ge en samordning, effektivisering och kvalitetshöjning av hälso- och sjukvårdspersonalens kunskapsförsörjning, både för det evidensbaserade arbetet och för den kliniska forskningen. Avsikten var att ett sådant bibliotek skulle fungera som den naturliga platsen för hälso- och sjukvårdens litteratur- och kunskapssökning oavsett organisations-tillhörighet.

Landstingen har också gemensamt förhandlade avtal och tillhandahåller genom sitt Kunskapsstöd via Eira e-tidsskrifter, e-böcker, databaser samt landstingens och regionernas egna prenumerationer av e-tidsskrifter med flera källor för alla som arbetar i eller på uppdrag av landsting och regioner.

Under 2012 har Västra Götalandsregionen, Norrbottens läns landsting och Landstinget i Kalmar län tagit initiativ för att på regional nivå tillgodose behovet av enkla sökmöjligheter för hälso- och sjukvårdens personal av olika kunskapssammanställningar och beslutsstöd.

Inom universitet och högskolor har studenter och anställda sedan länge tillgång till och sökmöjligheter i omfattande vetenskapliga källor.

Flera länder har på nationell nivå tagit liknande initiativ i form av hälsobibliotek eller kunskapsnätverk i syfte att skapa en kvalitetssäkrad

och kostnadseffektiv tillgång till evidensbaserade beslutsunderlag. Sedan 2006 finns i Norge ett webbaserat nationellt hälsobibliotek och i Danmark, Storbritannien och Skottland finns motsvarande webbaserade platser för kunskapssökning för hälso- och sjukvårdspersonal.

Enligt sin instruktion har Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) till uppgift att vetenskapligt utvärdera tillämpade och nya medicinska metoder i hälso- och sjukvården ur medicinskt, ekonomiskt, samhälleligt och etiskt perspektiv. Myndigheten ska också sammanställa utvärderingarna på ett enkelt och lättfattligt sätt och sprida dem så att vårdgivare och andra berörda kan tillägna sig kunskapen. Myndigheten ska kontinuerligt utveckla sitt arbete med att sprida utvärderingarna så att dessa tillämpas i praktiken och leder till önskade förändringar inom hälso- och sjukvården. Myndigheten ska vidare systematiskt identifiera, aktivt föra ut kunskap om samt utvärdera behandlingsmetoder i vården, vars effekter det saknas tillräcklig kunskap om.

SBU har till Socialdepartementet inkommit med en promemoria (dnr S2012/3010/FS) som beskriver vilka frågeställningar som måste utredas för att skapa ett hälsobibliotek. I promemorian beskrivs ett stort antal frågeställningar som gäller avgränsning och tillgång till vilka källor som bör ingå i biblioteket, vilka målgrupper som bör få tillgång till källorna, vilka krav på snabbhet som bör ställas på sökmotorn, olika aspekter på utformningen av biblioteket med flera frågor som behöver utredas. En principiellt viktig fråga är vilka källor som ska ingå i biblioteket. Bedömningen av vilka vetenskapliga tidsskrifter, kliniska uppslagsverk och beslutsstöd som kan bli aktuella kan göras på olika sätt. Förutom att göra ett urval av vilka källor som ska ingå, är andra viktiga frågor hur ingående källorna ska kvalitetsvärderas och hur de ska struktureras utifrån en sådan värdering.

Regeringen anser att det bör utredas hur de olika initiativ som tagits på olika nivåer och av olika aktörer kan samordnas till en gemensam kunskapsresurs för hela vården och socialtjänsten i syfte att bidra till bättre hälsa och ökad kvalitet på vården. Regeringen anser att SBU bör få i uppdrag att i dialog med andra berörda aktörer utarbeta ett förslag till hur ett webbaserat nationellt hälsobibliotek med ett omfattande innehåll av vetenskapliga kunskapskällor, beslutsstöd, riktlinjer och vårdprogram bör inrättas. Genom att skapa ett nationellt hälsobibliotek som kan användas av all personal inom hälso- och sjukvården, tandvården och den kommunala vården och omsorgen, oavsett organisatorisk och geografisk

hemvist, stärks kunskapsbildning och kunskapsspridning inom sektorerna på ett konkret sätt och bidrar också till en mer jämlik vård och omsorg.

På regeringens vägnar

Göran Hägglund

Ulrika Axelsson Jonsson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/BA
Kammarkollegiet
Socialstyrelsen
Statens folkhälsoinstitut
Apotekens Service AB
Sveriges Kommuner och Landsting

Under hand

Socialdepartementet/VS